

Innst. S. nr. 246

(2007–2008)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.prp. nr. 49 (2007–2008)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 25/2008 av 14. mars 2008 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og restriksjoner av kjemikalier (REACH) og etablering av et europeisk kjemikaliebyrå (ECHA), samt direktiv 2006/121/EF om regelverk for kjemikalier

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Utenriksdepartementet viser i proposisjonen til at Europaparlamentet og Rådet i desember 2006 vedtok et nytt kjemikalierregelverk – omtalt som REACH (Registration, Evaluation, Authorisation of Chemicals). Et av hovedformålene er å oppnå bedre beskyttelse av helse og miljø ved å få bedre kontroll med produksjon, import, bruk og utslipp av kjemikalier. Dette skal oppnås ved en systematisk registrering av kjemikalier som er på markedet, der det stilles krav til opplysninger om kjemikaliers helse- og miljøeffekter. Bruken av de farligste kjemikaliene skal underlegges strenge krav om godkjenning. Industrien får hovedansvar for å vurdere sine kjemikalier, foreslå og sette i verk sikkerhetstiltak ved bruk og sørge for informasjon gjennom alle leddene i forsyningskjeden (produsenter, importører, distributører og nedstrømsbrukere.)

Det er også en målsetting med REACH å opprettholde og forbedre konkurransevnen til den europeiske industrien og sikre fri bevegelse av stoffer i det indre marked. Hensyn til dyrebeskyttelse er også

sentralt i REACH, ved at dyreforsøk skal begrenses og unngås hvis mulig.

REACH erstatter mye av det nåværende EU/EØS-regelverket på kjemikalieområdet. REACH opphever skillet mellom såkalt eksisterende stoffer og nye stoffer, hhv. forordning (EØF) nr. 793/93 og direktiv 93/76/EØF som oppheves 1. juni og 1. august 2008. Direktiv 91/155/EØF om HMS-datablad oppheves ved ikrafttredelse av REACH (inkluderes i REACH del IV).

Begrensningsdirektivet 76/769/EØF oppheves 1. juni 2009, dette går inn som vedlegg XVII i REACH. REACH berører ikke arbeidsmiljødirektivet 89/391/EØF, heller ikke IPPC-direktivet (96/61/EF) eller rammedirektivet for vann (2006/60/EF). Det følger av artikkel 15 i REACH at stoffer som er tillatt etter plantevernmideldirektivet (91/414/EØF) eller biociddirektivet (98/8/EF) anses å være registrert i henhold til REACH, såfremt stoffene ikke også benyttes til andre formål enn i plantevernmidler eller biocider.

Innlemmelsen av forordningen og direktivet i EØS-avtalen innebærer at Norge vil ha samme grunnleggende regelverk på kjemikalieområdet som EU-statene, noe Norge også har hatt i tiden før REACH trådte i kraft.

Norge vil også delta i det særskilte EU-byrå for kjemikalier – European Chemical Agency (ECHA) som er opprettet gjennom forordningen. Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning er nødvendig i samsvar med Grunnloven § 26, annet ledd.

Utenriksdepartementet viser til at det er viktig at Norge gjennomfører regelverket i REACH snarest mulig. Ellers vil europeiske kunder av norske bedrifter kunne tillegges plikter som importører. Dette vil medføre direkte konkurransevridning for norsk

industri som vil kunne miste handelspartnere og markedsandeler.

Statens forurensningstilsyn (SFT) har foretatt en vurdering av konsekvensene av å innføre REACH i Norge. Hovedkonklusjonene er at REACH er samfunnsøkonomisk lønnsomt, først og fremst fordi det vil øke tilgangen til informasjon om helse- og miljøeffektene av stoffene på markedet, og dermed gi grunnlag for bedre regulering av helse- og miljøfarlige stoffer. Økt informasjon om helse- og miljøeffekter av kjemiske stoffer vil gi et bedre grunnlag for å redusere risiko for helse og miljø. Nyten av dette er klart større enn kostnadene knyttet til å fremskaffe informasjonen.

Miljøverndepartementet konkluderer i sine vurderinger med at REACH er en klar forbedring når det gjelder det eksisterende regelverket på kjemikalieområdet, og vil bidra til bedre beskyttelse av helse og miljø. De avtalte tilpasningstekstene sikrer Norge tilstrekkelig innflytelse og deltakelse under REACH. Dette er også viktig med hensyn til norsk industri og dens konkurranseevne.

Videre viser Miljøverndepartementet til at REACH vil bidra til å styrke beskyttelsesnivået for helse og miljø i Norge fordi regelverket vil bidra til mindre helseskader, og mindre skader på miljøet som følge av at mennesker og miljø blir eksponert for helse- og miljøfarlige kjemikalier fra produkter og prosesser. Arbeidet under REACH, særlig under det nye kjemikaliebyrået, innebærer et bredt europeisk samarbeid på et av de prioriterte områdene i norsk politikk. Det er derfor viktig at Norge deltar.

Miljøverndepartementet finner at forordningen med de avtalte tilpasninger ivaretar norske interesser på en tilfredsstillende måte, og tilrår at EØS-komiteebeslutningen om å innlemme forordning (EF) nr. 1907/2006 og direktiv 2006/121/EF godkjennes. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Det er i proposisjonen gjort nærmere rede for REACH-forordningen og for Det europeiske kjemikaliebyrået (ECHA).

EØS-komiteens beslutning i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen og Ingrid Skårmo, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti,

Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Knut Magnus Olsen, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til at Regjeringen i denne proposisjonen, St.prp. nr. 49 (2007–2008), følger opp Innst. S nr. 180 (2006–2007) og St.meld. nr. 14 (2006–2007) Sammen for et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere framtid. Proposisjonen legger også til grunn at det ved EØS-komiteens beslutning nr. 25/2008 av 14. mars 2008, så ble vedlegg II Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering i EØS-avtalen endret for å innlemme europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering, godkjenning og restriksjoner av kjemikalier, REACH, og etablering av et europeisk kjemikaliebyrå, ECHA.

Samtidig innlemmes også direktiv 2006/121/EF av 18. desember 2006 om endringer i direktiv 67/548/EØF om klassifisering og merking av farlige kjemiske stoffer slik at bestemmelser i dette regelverket oppdateres i forhold til REACH-forordningen.

Komiteen uttalte bl.a. i ovennevnte innstilling, Innst. S. nr. 180 (2006–2007):

"Komiteen er kjent med at at REACH vil gi en helt ny dimensjon i norsk kjemikaliepolitikk, og vil fremtvinge omfattende endringer både i regelverket, i industrien og hos myndighetene. Med sine omfattende krav til tester, informasjon om bruk og eksponering oppover og nedover i forsyningskjedene, er REACH i global sammenheng svært ambisiøst.

Komiteen imøteser en implementering av REACH-forordningen i norsk lovgivning så snart som mulig."

Komiteen merker seg at det i proposisjonen nevnes at hovedformålet med forordningen er å oppnå bedre beskyttelse av helse og miljø gjennom å få en bedre kontroll med produksjon, import, bruk og utslipp av kjemiske stoffer. Det vises også til at en gjennom REACH ønsker å opprettholde og forbedre konkurranseevnen til den europeiske industrien og sikre den frie bevegelsen av stoffer i det indre markedet.

Komiteen viser også til at Statens forurensningstilsyn har foretatt en vurdering av konsekvensene ved å innføre REACH i Norge. Der sies det i hovedkonklusjonene at REACH er samfunnsøkonomisk lønnsomt, først og fremst fordi det vil øke tilgangen til informasjon om helse- og miljøeffektene av stoffene på markedet - og dermed gi bedre grunnlag for nødvendige reguleringer. Det sies også at nyten er klart større enn kostnadene knyttet til det å fremskaffe informasjonen.

Det legges til grunn for innføringen av REACH at dette regelverket vil styrke beskyttelsesnivået for helse og miljø i Norge nettopp på grunn av at regel-

verket vil komme til å bidra til mindre helseskader og skader på miljø, fordi en forventer at helse- og miljøfarlige stoffer i mindre grad enn før forekommer i naturen, i produkter og ved prosesser ved framstilling av produkter.

Komiteen mener i likhet med det som uttrykkes i proposisjonen at det er viktig at Norge tilknyttes REACH-ordningen, som nå blir felles for hele EØS-området.

Komiteen har videre merket seg at selv om Regjeringen gjennom proposisjonen har lagt til grunn at nasjonale regler kan videreføres, så vil fokuset nå i større grad ligge på det å utnytte de forbedrede mulighetene som REACH-regelverket legger grunnlaget for. Innenfor dette systemet kan medlemslandene selv vurdere å prioritere stoffer og foreslå regulering på felles europeisk nivå. Et felles REACH-regelverk er en logisk konsekvens av internasjonalisering av foredlingskjedene, på samme måte som et felles europeisk regelverk på dette området vil kunne være med på å sette global standard på produktspesifikasjoner i foredlingskjedene.

Komiteen viser videre til resultat av Norges aktive kjemikaliepolitikk knyttet til forbud mot bromerte flammehemmere deka-BDE i elektriske og elektroniske produkter. EF-domstolen har gitt Danmark og EU-parlamentet medhold i saken de anla mot EU-kommisjonen. Stoffet har vært forbudt i Norge siden 2006, og vi har aktivt støttet deres sak. Dermed blir nå disse miljøgiftene forbudt i hele EU i elektroniske produkter. Komiteen mener at dette viser at det er viktig med en offensiv kjemikaliepolitikk, med tanke på å bane vei for en mer offensiv og miljøpolitisk utvikling i EU.

Komiteen viser til at Norge skal delta i det særskilte EU-byrået for kjemikalier, European Chemical Agency, ECHA, lokalisert til Helsinki. Dette er opprettet med bakgrunn i forordningen og har et styre og flere rådgivende komiteer hvor det blir eksperter fra alle medlemslandene. Norsk deltakelse i ECHA forutsetter at også vi gir årlige innbetalinger til byrået.

Komiteen merker seg at norsk deltakelse i ECHA innebærer en viss overføring av myndighet til kjemikaliebyrået. Byrået kan altså fatte visse vedtak

som kan ha direkte virkning i Norge. Det er imidlertid foretatt en konstitusjonell vurdering av den myndighetsoverføring som innlemmelse av forordning (EF) nr. 1907/2006 innebærer.

Komiteen viser til at det i proposisjonen redegjøres for at det materielle innholdet og omfanget av de avgjørelsene som kjemikaliebyrået kan fatte beslutning om, anses å være så saklig begrensede at innlemmelsen i EØS-avtalen av dette regelverk ikke krever vedtak i medhold av Grunnloven § 93, som omhandler spørsmålet om myndighetsoverføring. Gjennomføringen av denne forordning krever heller ikke lovendring, bare ny henvisningsforskrift, ut fra de vurderinger som gjøres i proposisjonen.

Komiteen er oppmerksom på og støtter at regelverket i REACH gjennomføres snarest mulig, for å hindre at europeiske kunder av norske bedrifter kunne komme til å måtte tillegges plikter som importører. De ville – i tilfelle norsk forsinkelse med implementering – kunne komme til å foretrekke produsenter innenfor EU, noe som kan påføre norske bedrifter store konkurranseulempen.

UTTALELSE FRA UTENRIKSKOMITEEN

Energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling angående St.prp. nr. 49 (2007–2008) er forelagt utenrikskomiteen til uttalelse. Utenrikskomiteen har ikke merknader til utkastet til innstilling.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 25/2008 av 14. mars 2008 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og restriksjoner av kjemikalier (REACH) og etablering av et europeisk kjemikaliebyrå (ECHA), samt direktiv 2006/121/EF om regelverk for kjemikalier.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 22. mai 2008

Gunnar Kvasheim

leder

Asmund Kristoffersen

ordfører

